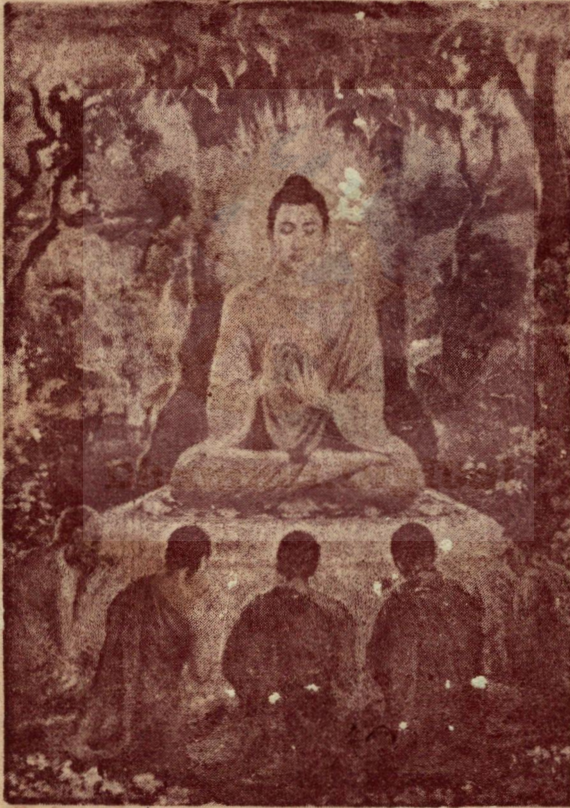

बारहँ

भाग-६

भिन्नु अश्वघोष

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाळी भाषा)

(१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	(१४) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
(२) बौद्ध दर्शन	(१५) मिलिन्द प्रश्न
(३) नारी हृदय	(१६) भ्रमण नारद
(४) बुद्ध शासनको इतिहास	(१७) वेस्सन्तर जातक
(५) पटाचारा	(१८) सतिपट्टान भावना
(६) ज्ञानमाला	(१९) बौद्ध विश्वास भाग-१, २
(७) बुद्ध र बहूको बिचार	(२०) बौद्ध बपंग
(८) शान्ति	(२१) सप्तरत्न धन
(९) बौद्ध ध्यान	(२२) सफलताको रहस्य
(१०) पञ्चशील	(२३) मानव महामानव
(११) लक्ष्मी	(२४) निरोगी
(१२) उखानको कथा संग्रह	(२५) जातक कथा
(१३) त्यागत हृदय	(२६) सतिपट्टान विपरसना

Dharmakirti Publication—

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar
4. Dharmakirti in a Nutshell

बारवँ

Dhamma Digital

लेखक

भिन्नु अश्वघोष

मानन्दकुटी विहार, स्वयम्भू

प्रकाशक—

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः

काठमाडौं, नेपाल

फोन — २-२४५६५

बुद्ध सं. २५३१

वि. सं. २०४४

ने. सं. ११०८

ई. सं. १९८७

प्रथम संस्करण १२०० प्रति

मुद्रक—

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं ।

फोन— २२१०३२

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

लुमन्ति व धर्मदान

जिमी मय्जु श्रीमती लक्ष्मीहेरा तुलाधरया परिचय
छु विइगु, ध्वुखोवी धाःया पुचः जक खः ।

जिमी मय्जु बांलाकं हे आखः व्वना मतम्ह खः तर
यः आखः मसःसां मस्त निम्हसित पी. एच. डी. मेपिं एम. ए.
तकं याना व्यूगुलिं श्रेय मय्जु हेरालक्ष्मीयागु खः ।

जिला जागिरया लजगाः जुगुलिं गवलें देशे गवलें
भारते लाना च्वं । जिमी मस्तेत शिक्षित याय्गु व छेया
व्यवस्था मिले याय्गु जिमी मय्जुयागु जिम्मा जुया च्वन । जि
छुं हे स्वया च्वने म्वाक माक्व ज्या थपाय्सकं बांलाक व्यवस्था
याना नं मस्तेत पी. एच. डी., बी. ए., एम. ए., छय्पिन्त
नापं गुलिं पी. एच. डी., इन्जिनियर आदि याना थकल ।

थौं जिमी मय्जु मदय् धुंकल तर वं पिना थकुगु
वालिलै च्वना ।

वयागु धार्मिक विचाःपाखे कल्पना याय्वले गुभाजु-
पिनिगु लाइने लाना च्वंसां विपस्सना ध्याने नं तस्सकं मन
तया अभ्यास याना च्वनीम्ह साधक खः । थुकिं याना अन्तिम

समये गुबले स्वे मनं कथं शान्तपूर्णगु जीवन वितेयाना वन ।
 थ्व फुक्कया श्रेय धम्मवती, माणुष्यती व रत्नमंजरी गुरुमांपिगु
 खः । वस्पोलपिगु संगतं शान्तपूर्णगु जीवन हना छेया कर्तव्य
 पालन याना वन ।

पुण्यस्मृतिस थ्व सफू धर्मदान यानापि —

पति — हर्षदास तुलाधर

कार्यपि —

सुवर्णदास तुलाधर

गोपालदास तुलाधर

मदनदास तुलाधर

म्ह्यायपि—

नानिहेरा तुलाधर

विनादेवी तुलाधर

भुवनहेरा तुलाधर

चम्पहेरा तुलाधर

Dhamma Digital

स्व० लक्ष्मीहेरा तुलाधर

जन्म ने. सं. १०३३, वि. सं. १९६९ आषाढ सप्तमी ।

मृत्यु वि. सं. २०४४ श्रावण २१ गते द्वादशी ।

Dhamma.Digital

थःगु खँ

न्हापा जित बाखँ उस्त मयो । धर्मदेशना याय्बले नं सुधारया खँ जक कनेगु । नुगः चक्कंके माः । म्हतु पिचु नुगः वचु जुइमज्यू । गुलिखे लिपा हितैषीपि उपासक उपासिकापिसं सुक्काव विल अथे सुधारया जक खँ मनूते उस्त मयो । बाखँया रूपे घटनात्मक खँ कँसा जक यो ।

आनन्दभूमि व धर्मकीर्ति पत्रिकाय् नं इतिहास, दर्शनया बारे ताता हाकगु लेखत जक छापे जुल धाय्वं ग्राहकते मयो । गुलिस्यां वाद विवादया लेखत मयो । बाखँ तथा विलकि आपास्या यो ।

धर्मकीर्ति विहारं पिहाँवैगु सफूत नं बाखँ हे अपो थें च्वं । बुद्धिजीवि वर्गयापिनि जक बाखँ उस्त यो मताः । धर्मकीर्ति विहारं बाखँ सफू पिहाँवैगु लेखकया येया मखु चन्दा दातापिनिगु इच्छा कथं जक खः । थुगु सफू नं चन्दा दाताया इच्छा कथं बाखँ जुया पिहाँवै च्वंगु खः । तर थुकी च्वंगु बाखँत पाठकते यइ मयइ जि मस्यू । थःत योंगु जक ल्यया तयागु खः ।

गुलि गुलि बाखँने थःगु टिप्पणी च्वयागु दु । व खँ परम्परावादी भिक्षुपिनि व सेपिनि मयेफु । थुकी जिगु छुं

धाय्गु मदु । जिगु दृष्टि खंथे च्वयागु खः । मिले मजुड नं फु ।
मिले जू धका विचाः मयासे स्वीकार याय् माःगु नं मदु ।

धर्मकीर्ति अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्ष अ. धम्मवतीया
अनुरोधं थ्व बाखें सफू च्वयागु खः उकिं वस्पोलयात धन्यवाद
मब्यूसे च्वने मफु ।

तस्सकं छपाइया ज्या लिकुना च्वंक नं थुगु सफू
जिम्मा कया याकनं छापे याना ब्यूगुलि नेपाल प्रेस नं
धन्यवादया पात्र जू ।

चन्दा दाता हर्षदास तुलाधरयात स्वास्थ्य लाभया
कामना दु गुम्हेस्यां बाखें सफू छापे याना थः दिवंगत श्रीमतीया
नामं धर्मदान याय्गु मती तथा दिल ।

संधाराम भिक्षु तालिम केन्द्र
योमह्ली पुन्ही, ने. सं. ११०८

— भिक्षु अश्वघोष

प्रकाशकीय

थुगु बाखँ सफू धर्मकीर्ति अध्ययन गोष्ठीया १२५ गूगु
सफू खः ।

थ्व सफू पूज्य अश्वघोष भन्ते नं च्वया बिज्यागु खः ।
थ्व सफू दिवंगत लक्ष्मीहेरा तुलाधर न्हायकंत्वा साहुनीया नामं
वय्कया श्रीमान हर्षदास प्रमुख काय्, म्हाय्पिनिगु श्रद्धां
चन्दा प्रदान याना दिगुलिं छिकपिनि न्ह्योने दँवया च्वगु खः,
वय्क लक्ष्मीहेरा साहुनी जीवमानगु अवस्थाय् नं न्ह्यावले
धर्मकीर्ति बिहारे काया ध्यान व बुद्ध-पूजा आदि आपालं
पुण्य याना च्वम्ह हे खः थौं नं थ्व सफू वय्कया हे पुण्यस्मृतिसं
पिदना च्वंगु सफू खः । उकिं थ्व पुण्य वय्कयात सुख व
निर्वाणया हेतु ज्वीमा धका प्रार्थना याना च्वना ।

थ्व सफू च्वया नं प्रेसे बिज्याना माःगु तक्क सफू
पिदिनिगु ज्याय् गुहालि याना बिज्यागुलि पूज्य अश्वघोष
भन्तेयात नं धन्यवाद विया च्वना । चन्दा प्रदान यानादिपिं
साहु हर्षदास प्रसुख सकल जहानपिन्त नं धन्यवाद दु ।

— धम्मवती

योमहो पुन्ही ११०८

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः

विषय - सूची

१. म्वाः म्वाः हे स्वर्गे वंम्ह नन्दिय पुत्र	१
२. म्वाः म्वाः हे नरके वंम्ह मिसा	८
३. तुसि छगः दान व्यूम्ह स्वर्गे वन	१५
४. जनप्रिय जुइत मागु गुण	२१
५. शीलवानम्ह तर उपकार मयाइम्ह भिक्षु	२४
६. श्रामणेरपि धका हेलायागु खँ	३०
७. माँ वौयात भिक्षा फोना नकीम्ह भिक्षु	३४
८. लात्तले भाःपी मफु लिपा पछुतावे जुल	३८
९. जन्मदि (बुदि)	४१
१०. ध्यान भावनाया फल	४४
११. अबुयात कायं व्यूगु शिक्षा	४७

म्वाः म्वाः हे स्वर्गे वंम्ह नन्दिय पुत्र

अप्पो मन्ते स्वर्गे वनेगु यो ताःगु जक मखु थनं सिनां
स्वर्गे जन्म काय्गु इच्छा याना च्वनी । स्वर्गं धैगु थःम्हं
मखंसां आनन्दं च्वने दैगु थाय् धका अप्पोस्या विश्वास खः ।
बाखँ सफुती सिना स्वर्गे वंगु खँ नं दु । म्वाना च्वनावले हे
स्वर्गे च्वना थें आनन्दं म्वाना च्वंगु खँ नं दु । म्वाः म्वाः हे
स्वर्गे वनेगु लँपु नं क्यनातगु बाखँ दु । आः थन छिकपिन्त
म्वाः म्वाः हे स्वर्गे वंगु बाखँ छपु न्ह्यथने ।

बुद्धया पालेसिगु खँ खः । अबले भगवान् बुद्ध
वाराणसीया लिक्कसं च्वंगु इसिपतन आरामे विज्याना च्वंगु
खः । अबले वाराणसी नगरे नन्दिय पुत्र धैम्ह दुनेनिसें बुद्ध
धर्म प्रति श्रद्धा दुथें मनं खना करपिन्त उपकार याय्गु ज्या
याना जीवन हना च्वंम्ह खः । वया माँपि गुलि धर्म ह्यो,
स्वभाव बांला वयासिकं अप्पो नन्दिय पुत्र धर्मात्मा व माँ
बौया मन लुअंक सेवा याय् सः । उकिं माँ बौया लय्ता वो
जि काय् छम्ह ज्ञानि जूगुलि म्वाना च्वनाबले हे स्वर्गे च्वना
वरावर जुल ।

नन्दिय पुत्रं माँ-बौया सेवा याना छेँया ज्या नं फुकं
थम्हं हे याना च्वन । वया छपति हे दुःख मताःसां माँ-बौया
कायं दुःखसिया च्वंगु खना मायावं । याकः काय् जक मखु

(२)

थःम्हं धैथे दुम्ह मनं खना सेवा याय् सःम्ह काय् प्रति माया
मवनीगु नं गथे । हानं माँ-अबुं धाय् म्वाक हे भगवान् बुद्ध
प्रमुख भिक्षुपिन्त निमन्त्रणा याना भोजन याकेगुली नं उत्तिकं
मन वं । धर्म कर्म नं उत्तिकं श्रद्धा दुम्ह जुया माँ-बौया मने
न्हाबलें स्वांहो ।

माँया मन मचाया माँ जूपिसं जक स्यू । माँमेस्या
काय्यात याकनं व्याहायाना वी हथाय् । छाय् धाःसा वयागु
ज्याय् गुहाली वीम्ह दै । काय् याकच्या दुःखसी माली मखु ।
थथे मती तथा न्होनेसं च्वंगु छेय् च्वंम्ह पाजु खलया म्हाय्
मचा थः काय्यात व्याहायाना वीगु मती तल । वांनंलाःम्ह
सत्तिक नं च्वंम्ह । थःछेय् वंसां नं तुरुन्त नं सःते ज्यूम्ह । व
मय्जु धाःसा धर्म श्रद्धा मदुम्ह, दान वी मसःम्ह जुया च्वन ।

छन्हु थः काय्यात सःता माँम्हस्यां नन्दिय पुत्रयात
धाल—छ ल्याय्म्ह नं जुल याकचां फुक ज्या याय्माः ।
छन्त भमचा छम्ह हया वी न्हे वाउ ?

नन्दिय पुत्रं धाल—गन च्वंम्ह मिसा हया वीगु ?
माँम्हसें धाल—हुँ न्होने च्वंगु छेय् च्वंम्ह हिसिचा दुम्ह
वांलाम्ह खः । की हे पाजु खलःत । नन्दिय पुत्रं धाल, व
मिसाला मयो । खाजकं वांला तर धर्म छत्ति श्रद्धा मदुम्ह,
दान वी मयोम्ह, अज्योम्ह मिसा जित मयो ।

माँम्हस्या धाःसा व हे मिसा भमचा याय्गु इच्छा ।
माँम्हस्यां मती तल—व मिसा याथाय् वना खँ न्यंका धर्म

श्रद्धा दयका वी । वया नं जिमि काम् योला कि मयो वनं
 छक न्यने धैगु मती तथा व मय्जु याथाय् वना न्यन—छ
 छम्ह जिमि काय्यात ब्याहा याना वोगु मती तथागु । छं जिमि
 काय् यो लाकि मयो ?

व मय्जुं मच्छा पहल धाल— जि नं वयाके वने दुसा
 ज्यु धका आशा याना च्वनागु खः ।

माजु जुइमेस्यां धाल— जि नं छ यो तर छन्त जिमि
 काय्या मयो । मयोगु छायाय् स्पूला ? छं धर्मो श्रद्धा महु हँ;
 दान वी मंमदु हँ । जुइगु पहचह चंचल हँ । खँ अपो लहाय्यो
 हँ । थुलि खँ न्यनेसात हे व मिसा क्स्के जूथें नुगः भाराभारा
 मियें जुल । ख्वाः खिउँकल ।

हानं माजु जुइमेस्यां धाल— छं धात्थें जिमि काय्
 योगु खःसा छन्त छगू धाय् । जिमिथाय् छें कंस भगवान् बुद्ध
 प्रमुख भिक्षु संघपि भोजन याकेगु । छं जिमिथाय् छेंय् कन्हे
 वया सुकू थना बँ पुना बँ थिला ब्यु । कंस लासा लिसा लाया
 भोजन जोरे याना श्रद्धा तथा गुहाली ब्यु । धर्मो श्रद्धा दु पह
 क्यो, दान नं ब्यु । न्यासिचाः पह क्यनेमते । पहचह भचा
 बांलाकि, अले जिमि काय्या छ यइ ।

व मिसाया ख्वाः चक्कना बल । वं धाल आम धाःगु
 फुक्कं याय्त तयार दु छिमि काय्याके जक वने खनीगु खःसा ।

कन्हेखुनु धात्थें सुकू थना बँ थिला मनं खना ज्या
 यात । भोजन याकुबले नं मनं खना श्रद्धा तथा फुक्क ज्या
 याना बिल ।

(४)

माँम्हेस्यां काय्याके न्यन ए वाउ, व मिसा ग्य्च्वं
वा: नं छं मयोला ?

काय्म्हेस्यां धाल—आ:ला व मिसा ताले लात थें
च्वं । आ:ला जित व मिसा यल । थ्व खँ न्यना माँम्हेस्या
मन स्वकु थाहाँ वल । व्वाँय् व्वाँय् वना व मिसायात धा:वंबले
व मिसाया मन न्याकु थाहाँ वन । मिखां लय्ता खोवि पिहाँ
वल । छाय्कि थ: योमेसिके वने दैगु जुल ।

व्याहा याय्गु दिं क्वछित । भमचा छेँय् दुत हल ।
थ: योम्ह भात दुबले मिसाया नं लुधं ख्वा:वल । लय्ता
ख्वा: वल । खूब मनं खना ज्या याना क्यन ।

व भाजु थ: कलायात स:ता धाल—स्व छ ज्ञानि
जुइमा: खंला । माँ—वापिनि बांलाक सेवा या । धर्मं नं
श्रद्धाति । जिला दान बी मा:म्ह । थन छेँय् यक्व धन
सम्पत्ति दु । छ ज्ञानि जूसा वच्छि सम्पत्ति छन्त बी खंला,
एहचह बांलाका ज्ञानि जू न्हें ?

मिसां केलेंहे मिखां स्वया छि छुं हे धन्ना कै दीम्वा,
छि धा:थें संगु छपु हे फरक जुइ मखु ।

गुलिचां मदुवं माँ—वौ निम्हं मन्त । काय्म्ह निम्ह
मचाया वौ जुल । धन सम्पत्ति फुक्कं थ:गु जुल । धन सम्पत्ति
स्वभाग थल । छव्व धर्मया लागी छखे तल । छव्व सामाजिक
सेवाया लागी छुटेयात । छव्व कलायात ।

अवले भगवान् बुद्ध वाराणसी लिक्क सारनाथे
बिज्याना च्वंगु जुल । नन्दिय उपासकं मती तल भगवान्
बुद्ध च्वनेत कोथा छकू (गन्धकुटी विहार छगू) दय्का बी
माल । मती वय्साथं विहार दय्का बिल ।

मेगु त्वाले च्वंपिन्त उपकार जुइगु ज्ञानया खँ न्यने
दैगु धर्मशाला दय्का विल । मेमेगु नं गरीवत उधार जुइगु
ज्या यक्वं याना विल । फुक्कसिनं नन्दिय छम्ह धात्थेंयाम्ह
बौद्ध उपासक खः जय् जुइमा वयात धका सुवा बीगु जुया
च्वन । छेँय् नं छुं कचवं मडु । कलाम्हेस्यानं मागु तक मनं
खना छेँया ज्या याना धर्म नं ल्हा तया गुहाली बिया च्वन ।
स्वर्गे थ्यं बरावर ।

भगवान् बुद्धया देपा ल्हाः जुया च्वम्ह भिक्षु मौद्गल
ल्यायन महास्थविर (म्हाय्पु छ्याय्या लागी) वरोबर
देवलोके चाह्यु बिज्याइगु । धर्मयापि सु सु स्वर्गे थ्यं थें धका
स्वः बिज्याइगु ।

छन्हु वसपोल स्वर्गे चाह्यु बिज्यात । छथाय् विमान
छगू खालिगु खन । तर छचाखेरं अप्सरापि च्वना विमान
वांलाका लय्लय् तातां उत्सव माने याना च्वन ।

अन बिज्याना मौद्गल्यायन भन्ते नं न्यना बिज्यात
थ्व विमान छाय् वांलाका च्वनागु ?

देवतापिसं वसपोलयात वन्दना याना धाल—भन्ते
जिपि वाराणसी च्वम्ह नन्दिय छैम्ह उपासकयात थ्व विमान

(६)

बांलाका च्वनागु । जिपि व उपासक वैला धका पिया च्वना ।
याकनं थन मवोगुलिं म्हाय्पुसे च्वंच्वन । छपि लिहाँ विज्याना
व नन्दिय उपासकयात जिमिगु खबर छगू धया बिज्याहुँ ।
लोमनी खँला भन्ते ।

मोगल्लान भन्ते अजू चाल । मनु मनुष्य लोके
म्वाना च्वन तिनि, थन स्वर्गे विमान तयार याना बांलाका
च्वन । गुबले न्यने मन्गु खँ छता न्यने दत । वस्पोलयात
न्ह्यलेला जोलेला थें जुल । पत्या मजूर्थें नं जुल । सरासर
भगवान् बुद्धयाथाय् वना वन्दना याना न्यन—

भन्ते, मनुष्यलोके पुण्यकर्म याना म्वाना च्वंबले हे
उकिया फल प्राप्त जूला ? स्वर्ग सम्पत्ति प्राप्त जूला ?

भगवान् बुद्धं धैविज्यात— ए मौद्गल्यायन, छं मिखां
स्वया वया नं हानं छाया जिके न्यं वया च्वना ? छ पत्या
मजूला ? म्वाना च्वनाबले हे स्वर्गीय सम्पत्ति प्राप्त जू,
म्वाः म्वाःकं स्वर्गे वं ।

भगवान् बुद्धं धैविज्यात— सुयां छेँय् च्वंम्ह मिजं वा
मिसा विदेशे वना च्वंम्ह लिहाँ वैबले जहान परिवारपिसं
लय्लय् तातां लसकुस (स्वागत) याइथें मनु जुया म्वाना
च्वंबले धार्मिकपूर्वकं कमाय् यानागु ध्यवां धर्म कर्म नं याना
जहान परिवारपित नं सेवायानां कच्चवं मदय्क म्वाना करपिन्त
उपकार जुइशु ज्या याइमेसित न्ह्याथाय् नं वाजि वाजि
स्वागत याइ । स्वर्गे नं स्वागत याइ ।

ध्व वाखने मौद्गल्यायन महास्थविरं देवतापिनिगु
 खवर नन्दिय उपासकयात कंगु खँ मद्दु । सिना स्वर्गे वंगु खँ
 नं मद्दु थनया थन हे स्वर्गे धका क्यनातगु खने दु ।

भिक्षुणी केसावती

म्वाः म्वाः हे नरके वंम्ह मिसा

बुद्ध धर्मो कर्म विपाकया व्याख्या प्यथी दु । उकी
छथी खः भिगु व मभिगु ज्या यानाया थनया थन हे अर्थात्
म्वाना चवनावले हे भोग याय् मागु “दिट्ठ धम्म कम्मविपाक”
मिखां खंक हे फल भोग याय् मालीगु । थ्व खँ थुइकावीत
वाखँ छपु थन न्ह्यथने ।

न्हापाः न्हापाया खँ खः । मिसा छम्हेस्या याकः काय्
दु । व काय्मचा सिक्क हे ज्ञानिम्ह जुया च्वन । मांम्ह बुरि
जुया वल । मांयात छुं हे दुःख मजुइमा धका माःगुतक पुरे
याना सेवा याना च्वन । मांम्हेस्या साप लय्ता कायं माक्व
पुरे याना सेवा याना च्वंगु खना । जि काय् छम्ह हेरा थें
ज्याम्ह दुगुलिं स्वर्गे थ्यं वरावर जुल धका मती तथा च्वनीगु
बुरिया ।

बुरिया काय् खना सिक्क माया वं । काय् याकचा
जुया छँ ज्या नं पिनेया ज्या नं याना च्वंगु स्वे मफया बुरि
काय्यात व्याहा याना बीगु मती तल ।

छन्हु काय्म्ह सःता धाल- बाउ, छ याकचां छँया व
पिनेया ज्या नं याना दुःख सिया च्वन । जिगु नं सेवा याना
च्वन । जि नं बुरि जुया वल । उकि छन्त भमचा छम्ह हया

बी अले छन्त यक्व अःपुइ । छंगु वच्छि ज्या छिमि कला नं
याइ । जिनं छय्या स्वाः स्वया सिना वने दै । छन्त भमचा
हया बी न्हैला ?

काय्म्हेस्यां धाइ— माँ आम खँ ल्हाय्मते । जि दुःख
मताया । जित व्याहा याना विलकि की निम्हेस्या आः गुलि
माया स्नेह दुगु खः उलि दै मखु । जि आः गुकथं माया व
ममता याना माँया सेवा याना च्वनागु खः उलि याय् फैमखु ।
मन तापाना वने फु । उकि व्याहा याना वीगु खँ ल्हाय्मते
धका धाय्क धाय्कं भमचा हया विल ।

भमचानं माँ छम्ह जक दुम्ह वनं बुरिम्ह । बुरिम्ह
माँया सेवा याना च्वंम्ह भमचा । थुखे काय्न् बुरिम्ह माँ
सेवा याना च्वंम्ह जुया निम्हं मिलेजू धका व्याहा याना
ब्यूगु । भमचां नं थः माँ नापं वय् दुसा जक वय्गु धका शर्त
तया माँ नापं वल ।

न्हूगु तुफि बांलाक बँपु धाःथें भमचां ला बला माजुया
सेवा यात भातयात धाय् म्वाक सेवा याना खुसीयाना तल ।
छेँया ज्या नं बांलाक याना भातया मन त्याका काल ।
ला बला लिपा माजु नाप व्यवहार पाका हल । थः माँया नं
सेवा, माजुया नं सेवा । माँयात ति माजुया प्रति माया व
ममता गन दै । मिसां मती तल थ्व बुरिम्ह माजु याकनं सीसा
ज्यू, सिनं मसी ।

मिसां भातयात गाक्कं मानेयाना थःगु वसे तल ।

(१०)

छन्हु चीजकं भातम्हेसित धाल- जिला थ्व छेँ च्वने मखु ।
छिमि माँ नापं च्वने मफु । जस धयागु गुवलें मव्यू । नकुसा
गुवलें साः मधाः । गुवलें चि मगाः, धाःसा गुवलें अपो धका
अने तने धाइ । धाथेंला आलपं हे गुवलें चि मगाक व अपो
याना नय्गु जोरे याइगु । तोह जक माला च्वंम्ह ।

मिजंया मिसा सिक्क हे ययाच्वन । कला तोता वनी
धका साप पीर । अले वं धाल- आः छुयाय माल ले ? छंत
छुयाःसा ज्यूले ?

छिमि माँयात स्याना छोय् माल अले जक थ्व छेँय्
च्वने फँ मखुसा च्वने मखु, धका मिसां धाल ।

थः माँयात गथे स्याय्गु, लोकं छु धाइ धका मिजं नं
धाल ।

व मिसां सुखाव बिल- थन लिक्कसं गोंजुत दुगु खुसी
म्ह्याना च्वंगु दु । चान्हे वाचा इले खाता नापं ल्हना खुसी
वाय् यंकुसा सुनां नं सी मखु । गोंजुतसें नया वी अले फीत
लोकं छु धाइ ।

मिसाया कुबुद्धि खना मिजं माने जुल । मोहे लाइवले
मभि धइगु गन सीके फँ ? ज्यू ज्यू खासागु उपाय लुइकल
धाल ।

मिसाया माँम्ह नं छगू हे कोथाय् नापं खाता तया
चनीगु जुया च्वन । मिसां भातमेसित धाल चान्हे ग्याग्यां
खाता ल्हनेबले जिमि माँ चना च्वंगु खाता लाइ । खाताय्
खिपतं चिना चि तया वा धका भातम्हेसित आज्ञा बिल ।

भातम्ह ला वाउचा हे जुल । उकि कला नं धाःथें याइगु ।
ज्यू मज्यू बिचाः याय्गु बुद्धि गनं वई ।

खिउँ खिउँ धाःवले कोथाय् वना खाताय् चि तःगुला
थः माँ द्यना च्वंगुली मलासे ससमाँ द्यना च्वंगुली लात ।
बाचा फःपुलेवं सकलें द्यने धुंकल । सुनसान जुल । निम्हेस्यां
काचा काचां वाय् यंकुगु मिसाया माँम्ह द्यना च्वंगु खाता
लात । सुथे माजु दना वोगु खना काचा काचां कोथाय्
सोवंवले थः माँ मदु । भात याथाय् वना ख्वख्वं धाःवन गथे
छं चि तथा बयागु जिमि माँयागु खाताय् ला ? मखु जिमि
माँयागु खाताय् खः । हिलाबला याना द्यंगु सुनां स्यू ? धका
मिजंमेस्यां धाल ।

मिसां हानं भातमेसित कुबुद्धि विल- आः अथे मखु
चान्हे मसाने यंका खातां नापं मि तथा वोगु का !

कलाया मोहे लाःवले जां मदया ध्वां जूम्ह मिजं नं
कलातं धाःथे याय्त तयार दु । ज्यु, ज्यु, धया चान्हे द्यना च्वंम्ह
माँम्हेस्या खातां नापं ल्ह्वना यंकल । द्यपे सिपँचिना खाता
द्योने तय्धुंका मि तय् धका सोबले दियासलाइ मदु ।
भातमेस्यां मिसायात धाल- छ छेँ वना याकनं सलाइ कया
वा हूँ धावले- जि मिसा जाति थज्योगु चान्हे याकःचा वनेगु
गथे ? की निम्हं वनेनु धका मिसां धाःथें निम्हं छेँ वन ।

थुखे द्यपे थ्यना तःम्ह माँम्ह ख्वाउँसे च्वना वोवले
न्ध्यलं चाल । दना सोबले द्यपे लाना च्वन । कुलंगारपिसं

(१२)

जित थन मि तया स्यायूत हलका धका काचा काचां दना
लिककसं सीम्ह छम्ह मफु मफु ल्हना खाताय् तया फांगां
फाय्का थः छथाय् लिककसं च्वंगु गुफाय् सूवन ।

व गुफा धाःसा खुंतसें खुया हःगु तिसा सुचुका तंगु
व खुंत सुलीगु थाय् जुया च्वन । खुंत व गुफाय् दुहाँव्वले
सं फँ फँ तैच्च्वम्ह बुरि खनेसात लाखेनी (राक्षसनी) धका
ग्याना व्युस्युंवन । इपिं फाकरी छम्हेसिथाय् वना माःगु तक
पुरेयाना बी, ध्यवा नं बी गुफाय् च्वँम्ह लाखेनी छम्ह पितना
व्यु धका धाःवन ।

फाकरिं तुरन्त पितना बी । जिमिगु कुविद्या अज्योपि
स्याना छ्योय्तजा खःनि धका सुरे जुया वन । तन्त्र मन्त्र व्वना
फाकरिं फू फा याय्गु शुरु यात ।

अले बुरिं धाल— जि लाखेनी मखु, मनु खः धाल नं
पत्याः मजू । बुरिं लिकक वया धाल, सो जिगु म्ये ताहाक
मजू । की निम्हेस्या म्ये ल्वाका स्वय् वा । फाकरिं ग्याग्यां
म्ये पिकया ल्वाके त्यंवले बुरिं फाकरियागु म्ये हे वाकु दय्क
वांन्याना विल ।

फाकरि ला धात्थें हे ग्यानापुम्ह लाखेनी खः धका
चिच्याय् दंक हाला विस्युं वना खुं तय्त धाल, जिगु मन्त्रं
थी मफुम्ह ग्याना पुम्ह लाखेनी लात । स्व जिगु म्ये हे वाकु
दय्क वांन्याना विल । छिपिं अन दुहाँ वने जी मखु ।

खुंतसें थःपिसं खुया हया स्वथना तःगु तिसा नं
माइमारेयात । गुफाय् नं दुहाँ मवन ।

कन्हेखुनु सुथे जूवले गुफाय् च्वंगु च्वना स्याना
सोवले तिसा लुंसिखः व लुंचुरि जुया च्वना बुरि सुथे
न्याना लुंसिखः क्वखाया न्हूमह भमचा थ तिसा च्वंगु सुथे
वन ।

भौमचा माजुं लुंसिखः व लुंचुरि न्याना च्वंगु
खना अजू चाल । म्हिग मि तथा स्याना वयागु च्व बुरि गथे
जुया लिहां वल । तिसां नं तथा वल । मन मच्चवा न्यन
म्हिग जिमिसं मि तथा चपे तोता वयागु गथे जुया म्वात ?

बुरि विचायात थ्वैत आः पाठ बी जि धका म्मी
तथा धाल—

खः म्वाः म्वाः चपे मि तथा स्यात कि चपे च्वंमह
देवतां तिसां तीका छे छोया हइगु खनि । जितला कन
जिल का ।

भौमचाया तिसां तीगु लोभ जुल । वं न्यन— न्ह्यामहं
म्वाः म्वाः चपे मि तथा बीवं आमथे तिसा दैगु ला ?

बुरि धाल— खः नि । जि हे छथाय् न्ह्योने दना
च्वना । सो जिगु ल्हाती गोपु लुंचुरि दु, लुंसिखः गोपु दु ।
छं नं योसा छिमि भातयात धा चान्हे म्वाः म्वाः चपे यंका
मि तथा व्यु ।

मिजं मिसांजक धाल धाःसा न्यागुं याय्त तयार
दुमह । बिबेक बुद्धि च्वंगु म्याभचा मदुमह ध्वांमह जुया च्वन ।
कलामेसित चपे यंका म्वाः म्वाः मि तथा छे लिहां वन ।

(१४)

कन्हेखुनु बान्हि फःपुले धुंका तकं कलाम्ह तिसां तिया मबोगु
खना मांम्हेसिके न्यन- गथे छिमि भौ लिहाँ मवो छाय् थें ?

मांम्हेस्यां धाल- ध्वां ! छिमिकला लिहाँवै धका
वाका नं तय् म्वाः । छन्त व मिसा ब्याहायाना वियागु छ
कलाया पसितःले दुहाँ वना छं मांयात स्याय्त् मखुले !
मूर्ख छ, गथे ध्वां जूगु । जूगु खँ फुकं कन । काय्म्ह कपातिया
नुगः मछिका सुं क च्वंच्वन ।

फीसं वाखँ न्यनेबले मखुगु ज्या यापि सी धुंका नरके
जन्म कावन धाइ । थुगु वाखने म्वाना च्वंबले नरके वन ।
पापकर्मया फल थनया थन हे फल विल ।

तुसि ब्रह्मः दान व्यूम्ह स्वर्गे वन

की धर्म याइपिनि अपोस्या विश्वास खः धर्मयापि
 न्ह्याम्हं स्वर्गे वनी, पापयापि सकलें नरके वनी । बुद्ध धर्म
 कथं अथे मखु । धर्मयापि सकलें नं स्वर्गे मवं । पापयापि नं
 सकलें नरके मवं । बुद्धया धापूकथं धर्मयापिनि चित्त गज्योगु
 खः उगु कथं जक फल वी । नां कमे याय्, दानपति धाय्के,
 करपिन्त क्यनेत जक धर्मयात धाय्वं अज्योपि स्वर्गे वनी मखु ।
 नुग स्यास्यां दानयापि नं स्वर्गे वनी मखु । हानं धर्म याना
 च्वंसा नं पाप नं याना च्वंपि दु अज्योपि नं स्वर्गे वनी मखु ।

पापयापि नं न्ह्यावलें पापी जुया मच्चं । थःम्हं यानागु
 पाप खना पश्चाताप चाः थें मभिगु ज्या तोता भिगु ज्या
 याम्ह नर्के वनी मखु । मुख्य खँ चित्त खः । चित्त शुद्ध जुलकि
 भिथाय् वनी, स्वर्गे वनी ।

थ्व खँ थुइका काय्त बुद्धकालीन वाखँ छपु न्ह्यथने ।

भगवान् बुद्धया शिष्यपि मध्ये साप नां जाम्ह
 मोद्गल्यायन भिक्षु छम्ह दु । वरोबर स्वर्गे चाह्चु विज्याइम्ह
 वसपोल छम्ह हे जक खः ।

अन्हु देवलोके चाह्चु विज्याना मनुष्यलोके धर्म याना
 नां कमे याना च्वंपि सु सु दु खनि धका सो विज्यात ।
 म्हस्यूपि छम्हं मखं । म्हमस्यूपि जक खन ।

छथाय् साप बांलाम्ह देवता छम्ह खन । मोद्गल्यायन भन्तेया मन मच्चना न्यन- देवी, छं छु पुण्य कर्म याना वयागु फलं बांलाम्ह देवता जुया आमज्योगु विमान प्राप्त जूगु ?

देवता व्वछुना सुंक च्वंच्वन । मोद्गल्यायन भन्ते नं हाकनं न्यना विज्यात, छाय् लिसः मवियागु । खँ ल्हाय् मसःम्ह लाकि छु ? कुत्तुकुला निक स्वकः न्यसेंलि देवतां धाल- छपिसं थज्योगु खँ मन्यंसां ज्यू । कुत्तुकुला न्यंगुलि करंक्यना धाय्त्यना ।

भन्ते, जि खने दय्क धर्म कर्म छुं मयाना । जि बुद्ध- पूजा मयाना, धर्म देशना मन्यना, दान नं सुयातं मबिया । दान बीत जिके छुं नं मदु । जि छम्ह साप गरीबम्ह खः । एसां पाप खना ग्याः । जि गुबलें मखु खँ मल्हाना, जि सत्ये च्वंच्वना । मखुगु खँ ल्हाय् मालकि साप मछासे बो । उकि सत्य जक खँ ल्हाना । उगु पुण्यं (धर्म) जि थौं बांलाम्ह देवकन्या जुया च्वने दत ।

मोद्गल्यायन भन्तेया मनं मनं खँ ल्हात छुं धर्म कर्म खने दय्क मयासे सत्य छगू जक रक्षा याना स्वर्गे बांलाम्ह देवता जुया च्वन ।

हानं मेगु विमानपाखे चाह्चु विज्याना मेम्ह देवकन्या छम्हसिके न्यन- छं छु धर्म याना वयागुलि आम बांलागु विमान व दैवसम्पत्ति पावे जूगु ?

व देवतां नं न्हापां लिसः मव्यूसे व्वछुना च्वन ।

तको मछि न्यसेलि न्हापायामेसिनं धाःथेन्तुं खने दयक दान
 आदि बिया, पूजा आदि याना धर्म कर्म मयाना । जि छम्ह
 साहुया भ्वातिनी (दासी) खः । वहे छेँ च्योत नं दु । साहुया
 च्यो छम्ह जिमि भात जुल । जिमि भात साप हे तंकालिम्ह
 जुल । नापलाइबले गुबले न्ह्यू ख्वा मवो, गुबले यो पहलं मसो ।
 यो पहलं स्वय्गु छखेंति, तँ पिहाँ वलकि न्ह्योने छु दु उकि हे
 छयो प्वागंक कय्का बी, कथि दानं दाइ । भात तँकालि
 जूगुलि दुःखताः तर जि तँ पिमकया । न्ह्यागुसां छुयाय् थः
 भात जुल । वनापं च्वनेमाः । वहनि जुलकि नापं च्वने माः ।
 तँचायां छुयाय् धका तँ पिमकया । उगु पुण्यं जि थौं थुगु
 अवस्थाय् थ्यन । थ्व विमान प्राप्त जुल ।

मोद्गल्यायन भन्तेया मती वन गज्योगु थ्व तँ पिमकासे
 सह जक याना नं थज्योगु देव विमान प्राप्त जू ।

अनं हाकनं मेम्ह देवतायाथाय् विज्याना न्यन— देवी,
 छं छु धर्म याना वयागुलि आम विमान देवसम्पत्ति पावे
 जुलले ?

देवतां लिसः बिल— भन्ते जि छम्ह साप गरीबम्ह
 करपिनि तु बाली ज्या याइम्ह ज्यामिनी खः । तु बाली पिवा
 च्वंच्वनाबले छम्ह साप हे शान्त दान्तम्ह भिक्षु छम्ह भिक्षा
 वइच्वंमेसित तु छपु तासे याना त्वाथला दान बिया । मेगु छुं
 बीगु मदु । जि गुबले मेगु छुं धर्म कर्म मयाना । तु दान
 बियाबले शुद्धगु मनं स्वचित्तं दान वियागु फलं थ्व सम्पत्ति
 प्राप्त जुल भन्ते ।

(१८)

अनं मेथाय् वना छम्ह देवतायाके न्यना बिज्यात- छं छु धर्म याना वयागुलि आम विमान पावे जूगु ?

वं नं लिसः विल, खने दय्क मेपिसं याःथें भारिनक्सां पूजा व दान आदि बिया मवया । जि तुसि वाली च्वंचवनावले छम्हेस्यां तुसि छगः फोन । व गरीवम्ह ध्यबा पुला न्याय् मफुम्ह जुया च्वन । वयात तुसि छगः त्याग चेतनां दान बिया । उगु पुण्यं थुगु विमान प्राप्त जुल ।

अनं मेथाय् विमाने च्वंचवम्ह देवतायाके न्यना बिज्यात- देवी, छं छु तःघंगु धर्म यानागुलि आम दैवसम्पत्ति पावे जूगु ?

भन्ते जि छम्ह गरीवम्ह मिसा आमसी वाली ज्या नं याना पिवा च्वनाम्ह । आमसी सिमां कुतुं वोगु मुंका गरीब-पिन्त नकागु दु । मेगु छुं हे खने दय्क धर्म कर्म मयाना । बियाबले नुगःस्या पह मदु । उगु धर्म थौं थुगु अवस्थाय् थ्यन ।

अनं मेम्ह देवतायाके न्यना बिज्यात- देवी, छं छु धर्म याना वयागुलि आम दैवसम्पत्ति दतले ?

जि वाउँचा तरकारी वारी ज्या याना च्वनाम्ह खः । छम्हेस्यां स्वेवले नय् मखंम्ह गरीब थें च्वंम्हं वाउँचा तरकारी स्वया च्वन । वयात छम्ह दान बिया छोया । उगु पुण्यं थुगु सुख प्राप्त जुल ।

मेम्ह देवतायाथाय् वना न्यना विज्यात- छं छु भिगु
ज्या यानागुलि छन्त आम सुख प्राप्त जुलले ?

भन्ते, जि कःनि वाली ज्या याना च्वनाम्ह मिसा मचा
खः । पिवा च्वनावले छम्ह साप हे शान्तम्ह शील बांलाम्ह
भिन्नु छम्ह भिक्षा विज्यात । मेगु छुं वीगु मदु । कःनि छधी
दान विया छोया । उगु पुण्यं थुगु सम्पत्ति प्राप्त जूगु खः ।

थुकथं न्यन्यंथाय् सकसिनं थःथःपिसं याना वयागु
चीचीघंगु पुण्य कर्म याना वयागु खँ कन ।

मौद्गल्यायन भन्तेया देवतापिसं थःथःपिसं याना
वयागु खँ कंगु न्यना पत्याः मजूला छु थें तप्यंक भगवान्
बुद्धयाथाय् वना न्यं विज्यात- भो भगवान्, खःगु खँ लहाना,
तँ पिमकागुलि, तुसि छगः दान व्यूगुलि इत्यादि थज्योगु
चिचीघंगु धर्म कर्म याना नं स्वर्गे वना देव विमान प्राप्त
जुइ फुला ?

भगवान् बुद्धं वैविज्यात- ए मोग्गलान, देवतापिनि-
पाखें थःगु न्हायपनं न्यना वया नं जिके हानं न्यना च्वने
मानिला ? छं सीकाति शुद्ध मनं यानागु पुण्य कार्यं तःधं जू ।
शुद्ध मनं सत्य खँ लहात धाःसा, भिगु चित्तं तँ पिमकाल
धाःसा, नुग मस्यासे मदुपिन्त दान विल धाःसा देवलोके वने
फु । वस्तुया खँ मखु, मनया खँ खः । मन गुलि चक्कन उलि
हे दान यानागुया फल तःधं जुइ ।

आश्रयंया खँ खः स्वर्गे थ्यं क विज्याय् फुम्ह मौद्ग-
ल्यायन भन्ते नं देवतापिसं शुद्ध मनं मनुष्य लोके दान याना
धयागु फल विमान प्राप्त जुल धालं पत्या मजू । देवतापिसं
छु पुण्य कर्म याना वल धका मस्यु ?

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'शुद्ध', 'मन', 'दान', 'प्राप्त', 'जुल', 'धालं', 'पत्या', 'मजू', 'कर्म', 'याना', 'वल', 'धका', 'मस्यु']

जनप्रिय जुइत मागु गुण

भगवान् बुद्ध बरोवर भिक्षुपिन्त धैविज्याइ, भिक्षुपि
छथासं सुंक च्वनेमते । थासं थासे चाहचु हुँ, बर बहुजन
हिताय बहुजन सुखाय मती तथा हुँ । भगवान् बुद्ध नं चाहचु
विज्याइगु जुया च्वन ।

छन्हु भगवान् बुद्ध राजगृहया वेलुवन विहारे विज्याना
च्वंबले चेम्ह महाश्रावक भिक्षुपि प्रमुख मेपि नं सलंसः भिक्षुपि
नाप सुथे पिहां विज्यात । उखुनु धाःसा नखः थें ज्यागु दि
जुया च्वन । अवले ल्याय्म्ह त सलंसः म्हाय्पु छ्याय्त
पिकनिक वना च्वन । इमि नय्त माल्पा नं पो पो कुबिका
वना च्वंगु जुया च्वन । माल्पा ताजागु जुया वास वोगुलि
भिक्षुपिनि म्हुतुइ ई बुया वल । अले भगवान् बुद्ध न्यना
विज्यात, भिक्षुपिनि माल्पा नय् मास्ते वल ला कि छु ?

भिक्षुपिसं धाल- भन्ते, माल्पा गन का वने, सुनां
वी ? अले भगवान् बुद्ध धैविज्यात- हुँ ल्याय्म्हतसैं माल्पा
कुबिका यंका च्वंगु मखंला ?

भिक्षुपिसं धाल- नमस्कार छकला याना मवं, अज्योपि
ल्याय्म्हतसैं ला माल्पा वीगु ?

छिमित मब्यूसां कीगु पुचले भिक्षु छम्ह दु ल्याय्म्हते

(२२)

योम्ह । इमिसं बयात बी अले की माल्पा नय् खनी । भगवान् बुद्ध सरासर ल्याय्म्ह त दुथाय् छथाय् सिमाक्वे भिक्षुपि मुंका फेतुना विज्यात ।

ल्याय्म्हते नं थाय् मिलेयाना च्वंबले भिक्षुपि फेतुना च्वंगु खन । भिक्षुपिनि पुचले महाकाश्यप घंम्ह भिक्षु नं दु । ल्याय्म्हते मिखा वसपोलयाथाय् वन । इमि खँ जुल की योम्ह महाकाश्यप भन्ते नं विज्याना च्वंगु दु, नु वन्दना याना माल्पा छपी वसपोलयात दान बी धका बना दान बिल ।

महाकाश्यप भन्ते नं वैविज्यात- हूँ दथुइ च्वंम्ह जिमि गुरु भगवान् बुद्ध खः । वसपोलयात वन्दना याना माल्पा खन व्यु ।

ल्याय्म्हतसें धाल- वसपोल भगवान् बुद्ध ला ? छपिनि गुरुला ? जिमिसं छपिन्त जकं म्हस्यू, मेपिं म्हस्यू । उकिं छपिसं दान कया विज्याहूँ ।

महाकाश्यप भन्ते नं वैविज्यात नु नु वसपोलयात दान व्यु धका दान बीकल । भगवान् बुद्धं कया भिक्षुपिन्त इना बिल । भिक्षुपिनि माल्पा ननं खँ ल्हाना च्वन- वल्खा थ्वल्खा भिक्षुपि ल्याय्म्हतसें खाः सोया माल्पा दान व्युगु । भगवान् बुद्धयात न्हापां मव्यूसे महाकाश्यप भन्तेयातका दान व्युगु !

थये खँ ल्हाना च्वंगु भगवान् बुद्धं ताल । अले वैविज्यात- भिक्षुपि मनूते श्रद्धा दुम्हेसित दान बी । उकिं योग्यता घैगु माः । जनप्रिय जुइत सदाचारी जुइमा, नुगः

चक्कने भाः, सम्यक्दृष्टिम्ह धर्मात्मा कर्तव्यपरायण जुइमा ।
 थःम्हं याय् मागु कर्तव्य पालन याय् सल धाःसा करपिन्सं
 मानेयाके दइ । छिपिं नं अथे योग्यता दुपिं जुइ फेकि । गथे
 मत्तिकुरा जुया खँ ल्हाना च्वनागु ? कर्पिन्त श्रद्धातया माने-
 यात धका नुगः क्वाटा क्वाटा मुइकेगु मज्यू धका भगवान्
 बुद्धं न्वाना बिज्यात ।

शीलवानम्ह तर उपकार मयाइम्ह भिक्षु

बुद्ध धर्म निथी दु । निस्वार्थरूपं समाज सेवा अथवा
बहुजन हिताय बहुजन सुखायया ज्या याय्गु व सुयातं दुःख
मबीसे उपकार नं मयासे याकचा तरे जुया वनेगु । थुगु निताय्
गुगु तःहं धाय्गु थःथःपिगु हे ज्या खः ।

आः थन थः याकचा जक तरे जुइत कुतः याम्ह
गुफाय् च्वनीम्ह भिक्षुयागु बाखँ छपु न्ह्यथने । वया नां खः
गुफावासी तिस्स भिक्षु ।

भगवान् बुद्धया बाखँ न्यना वया मती वन क्लेश फुकं
अथवा मत्ति भिकेत छेय् जहान परिवारया पुचले च्वने मज्यू ।
जहान परिवार तोता भिक्षु जूसा जक तरे जुया वने फे ।
थथे मती तया व भिक्षु जूवन । वया विहारे नं च्वने मंमन्त ।
भगवान् बुद्धयाके सतिपट्टान भावना कर्मस्थान (ध्यानविधि)
स्यना पहाडपाखे वन । छथाय् गुफा दुथाय् लाःवन । वयात
अन च्वनेगु यो ताल ।

अन च्वना भिक्षा विज्याःबले छम्ह श्रद्धावानम्ह
उपासिका मय्जुं खन । शान्त पहम्ह भिक्षु छम्ह विज्यात ।

भिक्षा वीमाल धका निमन्त्रणा याना न्यन- छपि गन विज्याय्
त्यनागु ?

भिक्षुं धाल- गनं अनुकूल मिले जूसा वर्षावास चवने
धका वयागु ? थन पहाड्या गुफाय् चवनेगु यो ताल ।

उपासिकां प्रार्थना यात- भन्ते, छपि थन हे पहाड्या
गुफाय् चवना विज्याहूँ । जिं वर्षावास स्वलाया छपिन्त भोजन
आदि दान विया सेवा याय् ।

भिक्षुयात अथे धाइम्ह छम्ह माला चवंगु । थ्व उपा-
सिकाया गुहालिं जि दुःखं मुक्त जुइ फैं धका मती तल । तर
थुखे व गुफाय् मचा दुम्ह देवता छम्ह च्वंचवंगु दु हँ । व देवतां
विचाः यात- थ्व भिक्षुला शीलवाम्ह थें च्वं । छगू हे गुफाय्
जि मचा दुम्ह चवनेगु मिले मजू । थ्व भिक्षु छन्हु निन्हु चवना
वनीम्ह जुइ । निन्हु स्वन्हु दुःख जूसां पिने चवनेका धका
च्वंचवन । तर व भिक्षु न्हेन्हु च्यान्हु तकं मवंसे च्वंचवन ।
भोजनयात पिहाँ वया लिहान्तुं वल । थ्व भिक्षु थन हे
वर्षावास चवनीम्ह थें च्वं । जि मचा दुम्ह थ्व भिक्षु नाप छगू
हे गुफाय् गथे चवनेगु ? हानं थन चवनेमते पिहाँ हूँ धका नं
गथे धाय्गु ! थ्व भिक्षु धात्थें शीलवान्मह खःला, छुं शील
स्यंम्ह ला मखुला धका विचाः याना सोबले उपसम्पदा जुसें-
निसें छुं हे शील स्यंगु मदु । थ्व भिक्षुयात पितना छोय्त छुं
तोह लुइके मफत । छुं शील स्यनकि वाकितय् मखु धका
पिया ल्यू ल्यू जुया चवन । शील मस्यंमेसित नं अथे लित्तु लिना

(१२१)
हानं देवता हे अथे मखुगु मती तल । खजा
वयात मछिक व तिस्स भिक्षु अन च्वं वन । मचा दुम्ह देवता
वु वंगु नं व भिक्षुं मस्यू जुइ ।

व देवतीं छु मती तल- व भिक्षुयात सेवा याना
च्वंम्ह दाता माया काय्यात दुबिना गःपः मोब् चाका, मिखानं
म्बय् म्बय् कंका, म्हुतुं नं ई बुल्ल वेका बिल ।

व उपासिका लालाय् बुबुं हाल- जि काय्यात छु
जुल देव ! धका खल ।

बोक्कि नंवाम् थें वके याना हल- जि छिमि काय्यात
दुःख वियागु । जि फलनाम्ह देवता खः । जित बलि बोमागु नं
मदु । छिमियाय् न्हिन्हि भोजन याः वंम्ह भिक्षुपाखें इस्समी
काक्के छोया चिकं दाय्का नःस थनाव्यु धाः अले जि तोता
वने, छिमि काय्या लवे लाइ ।

उपासिकां धाल- आमला जुइ मखु, जिमि काय् सीसा
थसी जिमि भन्तेयापाखें आम ज्या जुइ मखु ।

उलि याके मफुसा व भिक्षुयापाखें छिमि काय्या न्हासे
हलू भचा थनाव्यु धाः अले जि तोता वने ।

उपासिकां धाल, आम नं याइमखु, जि धाय् नं मखु ।
हानं देवतां अदृश्यरूपे वकेयाना हल उलि नं याय् मफुसा
छिमि भन्तेयात छेय् सःता तुति सीका वहे लः भचा कया
छिमि काय्या छयने हाः याना ब्यु धा ।

उपासिकां विचाः यात— थुलिजा याय् फु धका धया
 थः भन्तेयाथाय् वना निमन्त्रणा याना छेय् व्वना हया भोजन
 याका थः मचायात दुःख जुया च्वंगु खँ कना छपिनि तुति
 सिलागु लः भचा कया मचाया छ्यने हाः याना विज्याहुँ धका
 प्रार्थना यात ।

व भिक्षुं ज्यूका धका स्वीकार याना करुवा तया
 तुति सिला मचाया छ्यने लः हाः याना बिल । लः हाः याना
 बी साथ हे वोक्सि तोता वने थें तोता गुफाया लुखाय् च्वना
 च्वन ।

भिक्षु नं भोजनया ज्या सिधेका परित्राण आदि पाठ
 याना लिहाँ विज्यात । गुफाया लिक्क थ्यने साथं व देवतां
 धाल— ए महावैद्य थन दुहाँ वने दैमखु ।

भिक्षु अकमके जू थें जुल । छु धाःगु थ्वं । जि भिक्षु
 जुसेंनिसें छुं नं वैद्य ज्या मयाना । थ्वं जित महावैद्य धाल ।
 छ सु खः ?

देवतां धाल— जि थन हे गुफाय् च्वंम्ह देवता खः ।
 छं जित छाय् वैद्य धयागु ? जि छुं वैद्य ज्या मयाना । छं
 धाय् फुला जि छु वैद्य ज्या यात ?

देवतां धाल— छपिसं वैद्य ज्या यागु जि खनाः धयागु
 खः । दाता माँया काय्यात भूतं दुःख ब्यूबले छं थःगु तुति
 सिलागु लखं छ्वाका बिया कि मबिया ?

भिक्षुं धाल— जि लखं छ्वाका खः । थुलि खँ कया
 छं जित वैद्य धयागु ला ?

(१२८)

भूत दुःखमेसित लखं छाका लायका बिसंलि
छ वैद्यामखुमा ? छंमु शीलं छुं मेगु कुं ख्यनेगु मदु थ्वहे छता
जिह मीलीगु खना । उकि आः छ थ्व गुफाय् च्वने दैमखु ।

थुलि खं न्यने सातं हे भिक्षुं विचाः यात- जि भिक्षु
जुयाबलेनिसें जि सुयातं छुं स्यंकागु मदु । शील स्यनीगु ज्या
यानागु मदु । थ्व देवतां जिगु छुं हे दोष मखं । तोह मदु तोह
तया जित नित्ति खं कया शील स्यन धका दोषारोपन यात ।
अहाँ जि सतिपट्टान (न्ह्यावलें होश तथा च्वनेगु) भावना कया
च्वनागुलि देवतां समेतं जिगु शील मस्यं धंगु थुइका काल ।
जि आः हानं सतकं व सजग जुया जीवन हने । जिगु जीवन
शुद्ध जुया च्वंगु दु धका मती तथा लय्लय् तातां भावना याना
च्वनेगु मती तल । तर थ्व देवतां जित गुफाय् दुहाँ वने दैमखु
धालं । जिगु शील शुद्धगु खःसा व देवता थनं हते जुया वनेमा
धका मती तथा धया विज्यात —

जि शुद्ध शीलमेसित छं दुःख बीत सन । छ थनं पिहाँ
हुं धायसातं देवता चिला बिल ।

थ्व बाखने भिक्षुं होश तथा थःगु चरित्र बांलाकुगु खं
साप बांलाः, तर म्ह मफुमेसित छुं उपकार याय् मज्यू थें खं
पिहाँ वल । लजगा व इलम थें वैद्य ज्या याय्गु ला भिक्षुपिन्त
मलो खः तर उपकारया लागी म्ह मफुपिन्त छुं शान्त्वना व
निरोम जुइगु उपाय याय्गु ला शील स्यनीगु ज्या मजू थें च्वं ।
दाता माया मचायात बोक्सि दुबी थें दुःख बिया च्वंबले व

भिक्षुं तुति सिलागु लखं छ्वाका लाय्का व्युगु खँ शील स्यंगु
 खने मद्दु, तर मन्त्र तन्त्र छ्योगु थें जागु खँ पिहाँ वल । अथे
 जूबले थौं कन्हे भिक्षुपिसं व अनगारिका गुहमाँपिसं पारित्राण
 पाठ याना ल्वे लाय्का च्वंगु दु । थ्व नं मिले मजूथें च्वन ।
 थथे जुइवले थ्व वाखँ थौं कन्हेयात मलोगु जक मखु याकचा
 गुफाय् च्वना भावना याना थः जक तरे जुइगु ज्या अपाय्स्कं
 तःधंगु खँ मखुथें च्वं । थः याकचा तरे जुइत जंगले व गुफाय्
 च्वनेगु मार्ग हीनयान खः धाःगु मिले जूथें च्वं । भिक्षुपिनिगु
 ज्या बहुजन हिताय बहुजन सुखाय जुइमागु खः । भिक्षु जीवनं
 समाजयात भिं याय्गु व उपकार याय्गु जुइ माः धैगु थौं कन्हे
 चर्चा दु । तर समाज सेवाया नामे ध्यबा मुंकेगु ज्या धाःसा
 भिक्षुपिन्त मलो खः । थ्व वाखँ कट्टर थेरवादोपिनिगु थें च्वं ।
 थौं कन्हेया थेरवादो भिक्षुपिन्त नं मलोगु थें च्वना वल ।
 शीलवानया खँ तस्सकं बांला तर मेपिन्त उपकार याय् मज्यूगु
 खँ लो थें मच्चं । समाज सेवाया ज्या याय् मज्यूगु नं थौं कन्हे-
 यात मलो थें च्वं । थ्व वाखँ छक वांलाक अध्ययन याय्
 मारथें च्वं ।

श्रामणेरपिं धका हेलायागुखँ

भगवान् बुद्ध श्रावस्तीस जेतवनारामे च्वना विज्याबले सिगु खँ खः । छम्ह बःम्हुनीया प्यम्ह भिक्षुपिन्त दान वी माल धका भारिनक्सां जोरे याना आसन नं साप बांलाक ताजा याना लाया भातमेसित धाल- विहारे वना बुरापिं भिक्षुपिं प्यम्ह व्वना हति ।

बरम्हु बाज्या धाःसा भचा तरह मदुम्ह जुया विहारे वना धावन जिमि छेँय् च्वमेस्या भिक्षुपिं प्यमेसित भोजन याके माल हँ प्यम्ह विज्याहँ ।

अवले अन मचापिं अरहन्तपिं संकिच्च, पण्डित, सोपाक्क व रेवत धयापिं श्रामणेरपिं प्यम्ह दुगु जुया च्वन । इपिं प्यम्हं व्वना यंकल ।

बम्हुनीचा मचापिं श्रामणेरपिं प्यम्ह खनेसात हे मि चित्तेबले मुइथें मुरमुरे जुया भातमेसित हक्कल । छुतालयाम्ह बुरा ल्याः बुरापिं भिक्षुपिं व्वना हि धया ला मचापिं ला व्वना हयागु ? बांलाक लाइतगु आसने श्रामणेरपिन्त फेमतुकुसे मेगु हे चीजागु लासा लाया फेतुकल । हानं कोकेजुया भातम्हेसित धाल, हँ बुराम्ह भिक्षु छम्ह व्वना हति ।

बुरा बाज्या हाकनं विहारे वना बुराम्ह भन्ते छम्ह

माल धका धाःवंबले सारिपुत्र महास्थविर विज्यात । मचापिन्त साधारण लासाय् फेतुका बांलागु तजागु आसन प्यंगु खालिगु खन । वसपोलं न्यना विज्यात— गोम्हेसित भोजन याकीगु ? छिमित भोजन मयाकुनिला ?

श्रामणेरपिसं धाल प्यम्हेसित जक भोजन याकीगु, जिमितनं आतकं भोजन मयाकुनि । सारिपुत्र महास्थविरं एसा जि वनका हति जिगु पात्र हि धया कया सुंक पिहाँ विज्यात ।

ब्रम्हुनीचा भुतुलि पिहाँ वया न्यन गो बुराम्ह भन्ते व्वना महयाला ? विज्यागु खः लिहान्तुं विज्यात । सारिपुत्र भन्तेया भोजन याय् मयेल जुइका । मेम्ह भन्ते छम्ह व्वना हति ।

ब्रम्हु वाज्या विहारे वंबले मोद्गल्यायन भन्ते नाप लात । भन्ते विज्याहुँ जिमिथाय् छेँ भोजन याय्त । वसपोल नं प्यम्हेसित जक भोजन याकीगु । प्यम्ह श्रामणेरपिं दहे दु म्हाल धका विज्यात ।

ब्रम्हुनीचां तँपिकया धाल— वख्वा थ्वख्वा मदुपि भिक्षुपिं छेँथ्यंक वया नं लिहाँ वने धैगु दैला ! बुराम्ह भिक्षु माल धयां लिहाँ वन का । थः भातयात नं तँ वयना धाल— गथे ताले मलागु छेँथ्यंक व्वना हया नं लित छोय् धैगु दैला ? हुँ आः हुँकन यज्ञ होम याना च्वंथाय् बुरापिं ब्रम्हु वाज्यापिं दु छम्ह बुराम्ह व्वना हति ।

श्रामणेरपिनि सुथंनिसें फेतुना च्वच्चं नय् पित्याका

(६६)

इन्द्रं मती तल श्रामणेर धका
गज्यागु हेपे यागु । नहे मनकुसे तैतल । इपि श्रामणेरपि प्यम्ह
मेपि ज्वापि मखु । अरहन्त जुइ धुं कुपि, यक्व गुण धर्म दुपि ।
ब्रम्हुनीचित जि ठीक्क यानाबी का धका भेष बदले याना
दकसिन्ने बुराम्ह ब्रम्हु जुया होम याना च्वंथाय् च्वंक्कन ।

ब्रम्हु बाज्या अन्न वंबले दकसिन्ने बुराम्ह ल्यया छेय्
व्वना संकल । ब्रम्हुनी खुसी जुल । बल्लं बुराम्ह बाज्या छम्ह
थ्यन । तर बुराम्ह ब्रम्हु लाइतगु तजागु आसने मच्चंसे
श्रामणेरपिन्त वन्दना याना बे फेतुत ।

ब्रम्हुनीया साप खुशी जुया लासा निपा देतना माने
याय्त संगु श्रामणेरपिन्त वन्दना याना बे फेतूगु खना तै
पिकया भातमेसित धाल- गज्योम्ह ग्वाज्योम्ह बुराम्ह ब्रम्हु
बाज्यायात व्वना हयागु ? छय् धाय्लोपि श्रामणेरपिन्त वन्दना
याइम्ह । थःगु दर्जाय् मच्चंसे बे च्वनीम्ह । पितना छो थ्वैत
धका लप्पु ज्वना पितयंकल । बमुनीचा दुने दुहाँ वोबले बुराम्ह
न्हापायाथाय्तुं फेतुना च्वंगु खना आश्चर्य चाल । थ्व छु जूगु ।

अले इन्द्रया भेष कया धाल- ए ब्रम्हुनीचा, छं मचापि
धका थुपि श्रामणेरपि प्यम्हेसित गिन्ती हे मयासे मनकुसे तथा
साप बांमलागु ज्या यात । यक्व गुण दुपि माने याय् बर्हापि
खः ।

अलेतिनि का क्षमा फोना श्रामणेरपिन्त वन्दना याना
भोजन याकुगु । श्रामणेरपि विहारे लिहाँ वंबले भिक्षुपिसं
म्यन- थौं भोजन बनाथाय् मथेच्चंले ? प्वाः जाला ?

श्रामणेरपिसं धाल- थौया हालखबर न्यने मते ।
 जिपिं खसेंनिसें ब्रम्हुनीचा तँ जक चाइ च्वन । मचापिं व्वना
 हल धका भातयात नं गेच्वंक हक्का बोविया च्वंगु । व बुरा
 वाज्याला कला खना ग्याम्ह खनि । धाधार्थें सुंक च्वंच्वनीम्ह ।
 जिमित ला साप मुख मताल । दकसिबे लिपा भेष बदले
 याना वोम्ह इन्द्र ब्रम्हु वया जिमित वन्दना याना माने यासेंलि
 तिनि भोजन याकल ।

अले भिक्षुपिसं न्यन- ब्रम्हुनीचिगु पह खना छिमि तँ
 पिहाँ मवो ला ?

इमिसं धाल- जिमि तँ पिहाँ मवो वरु करुणा वं
 वयागु पुलांगु पह खना ।

थव वाखने इन्द्रसिकं गुण धर्मं दुपिं मनूत तःधं धाःगु
 खः ।

माँ बौयात भिक्षा फोना नकीम्ह भिक्षु

श्रावस्ती च्वंपिनि ण्हि ण्हि जेतवने वना बाखँ न्यंवनेगु
चलन । अबले साहुया काय्मचा नं उपासक उपासिकापि नापं
बाखँ न्यंवन । बाखने संसार दुःखं मुक्त जुइमागु खँ पिहाँवल ।
छेँय् च्वना जीवन हनाः दुःखं मुक्त जुइ फेगु लक्षण मदु । थये
मती तथा व साहुया काय्मचां भिक्षु जुइगु मती तल ।
व सरासर भगवान् बुद्धयाथाय् वना भिक्षु जुइमाल धाःबले
माँ अबुया आज्ञा कया वा धासेँलि माँ-बौयाथाय् वना भिक्षु
जुइत आज्ञा मबिल धाःसा सिना वनेगु धका ख्यात ।

माँ-बौपिनि याक काय् जुया सित धाःसा ख्वाः स्वे
खनी मखु । भिक्षु जूसा ख्वाः खुनु स्वया च्वने दइ धका
आज्ञा बिल ।

माँ-बौया आज्ञा कया जेतवन विहारे वना भिक्षु
जूबन । विहारे च्वना नं मनूत व मिसात हुलकूल जक, छुं
ज्ञान काय् मफु, दुःखं मुक्तगु लँपु लुइके मफु ।

वं ध्यानविधि स्यना जंगले च्वं वनेगु मती तल ।
व तापाक जंगले च्वं वन । छिनिदँ तक जंगले ध्यान भावना
याना च्वन ।

अबले अन हे जंगले श्रावस्तीं भिक्षु छम्ह वन ।
व भिक्षुं न्यन श्रावस्तीं वयागु खःला ? खः धाल । फलनाम्ह
साहु व साहुनीपिनि छु हालखवर दु ले ?

श्रावस्तीं वंम्ह भिक्षुं धाल- इमिगु हाल न्यने मते ।
छाय् धका कुत्तुकुला न्यन । अले व भिक्षुं धाल- व साहुपिनि ।
याक काय् छम्ह दुगु खः । व जवरजस्ति आज्ञा कया भिक्षु
जूवन ।

काय्म्ह भिक्षु जुसैनिसें नुगः मच्चिका ज्या नं बांलाक
मया । वंजातसें नं काय् छम्ह भिक्षु जूवन । आः सन्तान मेपि
सुं दुगु मखुत धका साहु साहुनीपिन्त हिपाय् चपाय् यात ।
सम्पत्ति व ध्यवा नं हिनामिना यात । निम्हं फोंगी जुया
फोना नया दुःखसिया च्वन ।

थुलि खं न्यनेसात मिखाय् जायक खोवी वय्कल गःप
तपु जुल । वं मती तल धिक्कार का ! जि माँ-बौयात फोंगी
याय् माल । जि दुःखं मुक्तगु लँपु नं माले मफु । आः चीवर
(म्हासु वसः) तोता माँ-बौया सेवा याः वने धका मती तथा
सरासर श्रावस्तीपाखे स्वया-वन । विहारेनि वनेला माँ-बौनि
नापला वनेला दोमन जुया बुद्धनि नापलाः वने धका वन ।
चीवर तोता माँ-बौया सेवा याः वने धका बुद्धयाके आज्ञा
फोन ।

बुद्धं वैब्रिज्यात- माँ-बौया सेवा याय्त् चीवर तोते
म्वाः । भिक्षु जुया हे माँ-बौया सेवा याय् ज्यू । थन विहारे
माँ-बौपि ब्वता हति, छं भिक्षा वना नके ज्यू ।

(३६)

बुद्धया खं न्यना वया साप लयता वल । चीवर नं
तोते म्वाल मां-अबुया नं सेवा याय् खन । अ सरासद
मां-बौपि दुथाय् वन । मां-बौपि निम्ह फल्चा बाय् जुया
च्वन । व अनवता दना च्वन । मां-बौपिसं म्हसीके मफे
धुंकल । किनिदे दुबले खाः पाक्कं पाना च्वन । मां-बौपिनि
मदी खः, सुं भिक्षु छम्ह भिक्षा काः वोगु जुइ घका भन्ते
जिमिके छुं मदु मेथाय् त्रिज्याहुं धाल नं अनसं दना च्वन ।
बौमेस्यां खाः तुंक स्वया च्वन । भति भति काय्या खाः
लुमंसि वल । मती तल ध्व जिमि काय् थें च्वं । मांहेसित
धाल- व भिक्षुया खाः छक बांलाक सोःसा ! की हे
काय्मचा थें च्वं ।

अले व भिक्षुं धाल- जि छिमि काय्मचा खः । आः
बन्ना काय् खाः घाबले मां-बौं निम्हस्यां भिक्षां खोबि
पिर्हावल । काय्म्ह भिक्षुया नं खोबि पिर्हावल ।

व भिक्षुं मां-बौ निम्हं बिहारे व्वना यंकल । बःत
प्राप्त जूगु कापयागु वसः सुया बिल । भिक्षा वना नका सेवा
याना च्वन । ल्यंगु भति भति नया जीवन हना च्वन । व
भिक्षुया खाः जायक नय्गु नं मदु व पीर काय् माःबले गंसि
जुया वन ।

मेपिं भिक्षुपिसं न्यन छ गथे गंसि जूगु सिखं थिल
लाकि छु ?

मखु मां-अबु निम्हसिगु सेवा याना च्वना, भिक्षा

वना इमित नका ल्यंगु जक नया च्वना । प्वाः जाय्क नय्गु
मद्दु ।

थुलि खँ न्यनेसात हे मेपिं भिक्षुपिसं धाल- छं पाप
याना च्वन । भिक्षा वनागु गृहस्थीपिन्त नके मज्जू । छ भिक्षु
जुया गृहस्थपिं माँ-अबुया सेवा याना पाप कमाय्यात छं ।

थ्व खँ न्यना भिक्षुया मन छ्वासुल । धात्थे जि पाप
याना च्वना ला छुथे । गृहस्थी जूवने माल धका भगवान्
बुद्धयाके बिदा कया खँ फुक्कं कन ।

भगवान् बुद्धं भिक्षुपि मुंका धया बिज्यात- थ्व भिक्षुं
माँ-बौया सेवा याना धात्थे भिक्षु धर्म पुरेयाना च्वन । वं पाप
मया धर्म याना च्वन । भिक्षा वनागु भोजन गृहस्थीपिन्त बी
ज्यू, माँ-बौया सेवा याय् ज्यू ।

थुलि खँ न्यना व भिक्षुया साप लय्ताल भिक्षु जुया
हे माँ-बौया सेवा याना श्रमण धर्म पालन याना च्वन ।

लातले भाःपी मफु लिपा पछुतावे जुल

संसार विचित्र खः । गुगुं देशे धन यक्व दुसां जनता गरीब । गुगुं देश शिक्षा केन्द्र जूसां मनूत अशिक्षित जुया च्वं । वाराणसी धैगु देश न्हापांनिसें शिक्षा व धनया खानि जुया च्वंगु खः । उकि अन धनपति व विद्यापति (विद्वानत) यक्वं दु । चेगु (८०) कोटी दां दुम्ह साहु महाजन नं अन दुगु जुया च्वन । व साहुया याकः काय् छम्ह वाहेक मेपि सुं सन्तान मदु । उकि माँ-वौ निम्हेस्यां याकः काय्यात मोज याका तय्मा धका शिल्प शास्त्रया ज्या स्यनेगुली वास्ता मतः । थुलिमछि धयवा दहे दु, न्ह्याक्व नःसां फुइगु खँ मखु । काय्यात यत्थे तैतल । काय्या प्याखँ सो वने न्ह्याःला, म्हितः वने न्ह्याःला योगु तक याका यत्थे तैतल । जब व ल्याय्म्ह जुल अले व्याहा याना बिल नं प्याखँ हुला वांलाक पुता नया जुइम्ह भमचा लात । भौयात धौ पासा धैथे जुल । धन यक्व दुगुलिं इपां थिपां मसिल । उलिन्ह्याः थुलिन्ह्याः मसिल ।

निह फुनावं च्वन । साहु साहुनी निम्हं कालं भवे याय् यंकल । उखे भमचाया माँ-वौ नं थ्व संसार तोता वन । निखलःसिगुं धन १६० करोड दां दु ।

जू म्हितीपि व अय्लागुलु धैपि आः जक मखु न्हापांन
निसें दु । अजापिसं मेपि नं थःथाय् साला काइगु जुया च्वन ।

इमिसं व साहुया काय्यात खन । व साहुया काय्यात
साला काय्त वं खंक अय्ला त्वना प्याखँ हुला साक्क ला
दय्का नया मोज याना च्वन । व साहुया काय् ले वँच्वनीबले
वैगु गुण बयान याइगु जुया च्वन । पासापिके न्यनीगु, इमि छु
त्वना च्वंगु, छु हाला च्वंगु ? वया पासापिसं धाइ- सर्वोच्चा-
नन्दगु अय्ला त्वना च्वंगु । व त्वनेबले चिन्ता पीर धैगु छुं
दैमखु, नयागु पचे जुइगु, शक्ति नं दैगु धकाः अपो ऐलाया
बयान यात । थ्व खँ न्यना हुल्याहा तय्गु पुचले व नं दुध्याकः
वन । अले छु मानि होम याइथाय् ध्योः लुइथें ध्यबा ऐलाखे
लुना नया फुका च्वन । ध्यबा फुकेत छु थाकु धकाः । ज्या छुं
सःगु मखु । हिसाब स्यूगु मखु । थुखे छेँय् बंजातसें छथी धन
सम्पत्ति हिनामिना यात । हिसाबे ल्वाकः बुकः यात । धुकू
याकनं खालि जुल । त्वनेगुली व मोज मज्जा याय्गुली भुले
जुलकि याकनं तोतेगु अःपु मजू । अमल धैगु जीवने तःधंगु
बीख व कलंक खः । उलिमछि ध्यबा व छेँ बुँ फुकं ऊवाँय्
जुल । आखिरे फोंगि जुया फोंना नय् माल । वाराणसीं
श्रावस्तीपाखे वना फोंना नै च्वन ।

छन्हु निम्हं फो फों जेतवन विहारे लाः वन । अन
भिक्षुपिनि नया ल्यंगु चिप इमित बिल । दातातसें मयो मयो
धाय्क पात्रे तैवीगु भोजन व तरकारी यक्वं ल्यंगु इमि लुधंक

(४०)

नय खन । अबले भगवान् बुद्धं आनन्द भिक्षुयात सःता
वैत्रिज्यात- आनन्द, हूँ फोगित निम्ह १६० सच्छि व ख्वीगु
कोटि दां दुपि साहु महाजनया काय् व भौ खः । ल्याय्म्हबले
मेहनत याना कमाय् याना मनः । ऐला त्वना प्याखँ हुला
जक नइपिनिगु संगते लाना थुजोगु गति जुल । भिक्षु जूगु
जूसा अरहत् नं जुइ फुपि । उकिं न्हापांनिसँ भिगु बानि छ्यला
यंकेमाः । लातले भाःपी मफु मलाका थथे पछुतावे जुइका
चवने माली ।

थ्व बाखँनं न्हापायागु पुण्य कर्म जक दयां मणा ।
पुण्य पिनां वयागु दय्मा घैगु खँ नं मिले मजू । कर्म घैगु
न्हापायागु जक मखु आः थुगु जीवने यानागु ज्यायात नं कर्म
घाः । व साहुया काय्मचा अरहत् जुइगु पुण्य याना वोम्ह
जूसां थुगु जन्मे पासापि मखुपि लाःगुलिं जीवन अन्धकार क
दुःखमय जुइका चवने माल ।

जन्मदिं (बुन्दिह)

थ्व वमिया बाखँ खः । ल्याय्म्हचाम्ह भाजु छम्हेस्या थःगु जन्मदिं गुवले थें, थः गोदँ दत थें धका जातः क्यंवंवले नीदँ दइगु धैगु सिल । जन्मदिं नं कन्हे हे जुल । वया मती वन नीदँ तक छुं हे भिगु ज्या याय् मफु । आः ला भिगु ज्या याय् माल । नीदँ क्यंगु जन्मदिं खुनु भिगु ज्या याय्गु मती तथा विहारे वना भगवान् बुद्धया न्ह्योने च्वना वन्दना याना जीवन सुखमय जुइगु भिगु ज्या याय् फ्यमा धका प्राथना यात ।

अनं पिहांवया पिने सफासुघर याः वन । अवले बुरी छम्हेस्या भारी कुबीत ल्हना बीपि मदया सुं छम्ह वइला धका पिया च्वंगु जुया च्वन । व युवकं (ल्याय्म्हचाम्ह भाजुं) न्यन मामाजुयात छु माल थें ?

व बुरिं धाल- खः थ्व भारी ल्हना छ्यने तथा बीपि मदया सुं गुहाली बीम्ह वइला धका पिया च्वनागु ।

व जन्मदिं माने याइम्ह भाजुं- जिं गुहाली बी धका भारी ल्हना बुरिया छ्यने तथा बिल ।

बुरिं जय जुइमा धका सुवा बिया वन । आशीर्वाद काय्गु धैगु भिगु ज्या याःसा जक दै । उकिं जन्मदिं बले

(४२)

मनूतसें नके त्वंके याइ अले “शुभ जन्मदि” जुइमा, “जय जुइमा” धका आशीर्वाद वीगु ।

अनं लिपा ले वाज्यो वंम्ह थ्वं काम्ह छम्ह वया वहे भाजुयात तुरिं थ्वाना रुं वयाततुं छं जित थ्वाना का मखुला धका वाविल ।

युवक भाजुं सिल ऐलाखं काःम्ह बुरा, उकिं होश मदय्का लँ नं खंके मफत का । युवकं वयात मोटरे तथा वया छेँय् थ्यंक तथा विल । बुराया काय्मेस्या साप मछाल, दुःख नं ताया धाल— जिमि अबुं ऐला त्वना वेइज्जत याना जुल । ल्हाः बिन्ती याना अबुमेसित थथे छता थ्वं काय्का जुइमते धका धाल । थः अबुयात दया तथा छेँथ्यंक तय् हःम्ह युवक यात नं धन्यवाद विल ।

अनं सरासर युवक लेँय् वनाच्वंबले खिचा निम्ह ल्वाना च्वन । वःलाम्हेसिनं वःमलाःम्हेसित तस्सकं ककुइ न्याना च्वंगु खना छिने याना बिल ।

अनं सरासर छेँय् वना च्वंच्वंबले खापा घारा घारा याः वल । खापा चाय्का सोवले ल्यासिम्ह मेजु छम्ह । छाय् धका न्यंबले व मेजुं ४२ नम्बरगु छेँ माले मफया च्वन कृपातया छेँ छक वयना गुहाली बिया दीसा ज्यू ।

व भाजुं ४२ नम्बरगु छेँ माला वयना बिल । व छेँ क्वे च्वंगु तँय् चिनियात च्वंच्वंगु । च्वे मिसात मिया जीविका याना च्वंपि मभिपि निम्तिपू दु । चिट्ठी जोना वोम्ह मेजुयात

अन यंका विल । मिसां धाल, मिजं पिहांवना च्वन । पलख
पिया च्वं । छेँ क्यंम्ह भाजु लिहां वन । छेँ थुवाया ख्वाः खना
मेजुया शंका जुल । इमिसं व मिसायात जबरजस्त मिया
छोय्त सन । व मेजु पिपि च्याच्यां साप संक हाल । वयात
दाया वेहोश याना विल ।

छेँ क्यं वंम्ह भाजुया नं शंका वना कुने पिनेसं सुंक
पिया च्वन । मेजु हाःगु सः ताया थानाय् वना पुलिस व्वना
हल । अमित ज्वना पुलिसं थानाय् यंकल ।

व मेजुया २४ नम्बरगु छेँ धाय् माःथाय् ४२ नम्बर
जूवन । लिपा लुमन २४ नम्बरगु छेँ धका । लिपा २४
नम्बरगु छेँ वंबले मिसाया पाजु नाप लात ।

पाजुम्हेस्यां न्यन थ्व मिजं सु ? छं हुल्याहात ल्यू ल्यू
तया जुया ला ?

मिसां फुक्क खँ कना नमस्कार यावा बिदा विया
छोत । व मिसां खने दत्तलेयात स्वया धात्थेँ दया व धर्म दुम्ह
मिजं खः धका नमस्कार यात ।

युवक छेँ वना थौं जन्मदिया लसताय् यक्व परोपकारया
ज्या याय् खन । आहा ! बुदि साप बांलात । मेपिनि द्यो दि
दुथाय् पूजा पाजा याः जुइ । व भाजुया करपिन्त उपकार
याना जन्मदि मानेयागु आदर्श काय् वह जू ।

ध्यान भावनाया फल

ल्यासि ल्याय्म्हवले बुरी व बुरा जुइतिनि वाःचा
मदु । सुखया ल्यू ल्यू दुःख नं वो । दुःखया ल्यू ल्यू सुख नं
वो धयागु नं मनुख मचाः । थःत परे जुइवले जक चा ।

श्व बर्माया घटना बा वाखँ खः । छम्ह बुरि विरक्त
जुया वान्हि ईले छेय्लं पिहाँ वन । विहारे वना भावना याः
वनेगु मती तल । वान्हि ई जुया सापसंक निभा थिना तानोया
चवन । छथाय् लँया सिथे तःमागु सिमा छमा दु । व सिमाया
किचले सिच्चुक छक फेतुत । अनसं लः तया तःगु दु । लः नं
छक खाउँक लुघकं त्वन ।

अनसं किप्यदँति दुम्ह मचा छम्ह नं दु । मचां न्यन—
अजि गन वने त्यनागु ?

खः जि विहारे वने त्यनागु धका बुरि लिसः विल ।
मचां हाकनं धाल— अजि धर्म याः वने त्यम्ह खनि । विहारे
भन्तेपिन्त दान बीत नं छुं बिया छोय्गु मदु । भगवान् बुद्ध-
यात पूजा याय्त स्वां धुं धुपाय् नं बिया छोय्गु मदु ।
धिवकारका । व मचा धाःसा चिट्टा मिथा च्वम्ह जुया चवन ।
मचां बुरियात धाल— अजि श्व चिट्टा छकू विइ । चिट्टां लाःसा
अजिया न्ह्यागु धर्म याःसां ज्यू ।

बुरि चिट्टा कया जे स्वथन । अनं सरासर विहारपाखे
वन । निभा गपाय्सकं पू का । जितला पिनेया निभालं पूगु
सोया दुनेया निभालं पूगु चर्को खने दु । सरासर विहारे वन ।
ध्यान भावना याय्थाय् नां च्वकल विपस्सना व सतिपट्टान
भावना अभ्यास याना च्वन ।

अन ल्यासिचाम्ह मेजु छम्ह नं ध्यान भावना याः
वइच्चंम्ह दु । व मेजुं न्यन-अजि गनं कायाम्ह ? छाय्
कायागु ?

बुरि लिसः विल-खः जि सुख नं सी धुन, दुःख नं
सी धुन । आः जीवन खना वाक्क वया भावना याय् धका
विहारे वया । मैचाथेन्तुं जि नं ल्यासिवले ध्यान भावना याय्
मागु खनि । जि ल्यासिवले बुरि जुइतिनि धका छपति हे मती
मलू । वांलागुलि अभिमान जुया च्वनाम्ह ।

व मैचां धाल-अँ अजिया बुरिया वैसे भावना याय्
मास्ते वलका ।

बुरि धाल-अँ जि न्हापा ल्यासिवले साप वांला ।
भातं नं माने याः । लिपा वाज्यो वंलिसे ख्वाले ला ह्य् ह्य्
कुना वल । छाति च्वंगु पोः नं प्याथ ला थें छ्वालुया वन ।
भातं नं न्हापा थें माया मयात । छेँ नं मी नल । भात नं
सित । आः वां नं मलात, सुनानं वास्ता नं मयात ।

थुकथं खँ कना च्वंबले लेँ च्वंम्ह मचां व्युगु चिट्टा
लात धका छगू लाखं मयाक दां बी हल । बुरि साप लय्ताल ।

(४६)

विहारे ध्याय याः दया मन नं याउंल । नय् नं खन । ध्यबा
नं दत ।

विहारे च्चंम्ह भन्ते साप हे दया दुम्ह खः । माक्त्र
विचाः याना तःगु दु । आः गनं वने मखुत । थन विहारे
ध्यान भावना याय्गु थाय् दय्का तःगु दु । जिथें जाण्णि
अनाथपि मेपि नं ध्यान याय् छिक कोथा छकू न्कू नं दय्के ।
ध्यान याः वइपिन्त नकेगु व्यवस्था मिले याय्गु नं धर्म खः
धैगु मती तथा चिट्ठां लागु ध्यबा फुकं भावना केन्द्र विहारया
अक्षय कोषयात दान बिल । ब्याजं ध्यान केन्द्र चले याय्त्त
लाय् तथा बिल । बुरिया ध्यबाया अभिमान मन्त । ध्यानया
फल थ्व हे खः ।

Dhamma.Digital

अबुयात कायं ब्यूगु शिन्ना

भगवान् बुद्धया पालेसिगु घटना खः । छम्ह बुराम्ह मनु सित । वया याक काय् छम्ह जक दु । काय्यात अबु साप माया याःथे कायं नं अबुयात साप माया याः । माया तचो जुल धाय्वं लिपा वाय् मालीबले साप सुख मदेका नुगः मछिका च्वने मालियो । बुद्ध धर्म कथं माया याय्मते मघाः तर माचाछि जक माया व मतिना याःसा वाया च्वने मालीबले वें ऊई जुया च्वने माली मखु । माया मदेका व मयेक नापं च्वंच्वनेगु नं नरके च्वना थें हे खः । आः थन अपो मात्राय् अबुयात माया याना च्वंगुलि अबु सिना वें जूम्ह मनु छम्हेसिगु वाखँ छपु न्ह्यथने ।

बुरा आकाकां मन्त । थत साप माया याना तःम्ह अबु सीबले दुःख जुइगु स्वाभाविक हे जुल । उना छोय् धुंका नं मसाने वना खोया जक च्वनीगु मखु लेँ नाप लाक्को सिके जिमि अबु गनं च्वंच्वंगु खँला छिमिसं धका न्यनीगु ।

छन्हु भगवान् बुद्धं सुथ न्हापनं करुणा दृष्टि स्वै विज्याःबले व हे अबु सिना वें थें जुया च्वंम्ह खन । वस्पोलं विचाः याना विज्यात- व मनूयात सुना नं थुइका वी मफुत कि सी धुंकुम्ह अबु हानं लिहाँ वै मखुत, नाप लाय् नं फे

(५८)

मखुत । थथे मती तथा वस्पोल तथागत वया छेँय बिज्यात ।
वस्पोलयात याय् मागु सत्कार सम्मान याय् धुंका न्यन- भो
भगवान् छपि यक्को तःवंम्ह, सः स्यूम्ह खः जिमि अबु गन दु
यें धाय् मफुला ?

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात- मदे धुंकुम्ह अबु गनं दे
मखुत, हानं नाप नं लाय् फे मखुत । संसारे जन्म जुक्को प्राणी
सिना वने मानि । छं मदे धुंकुम्ह अबु जक लुमंका च्वनां छंगु
मने गुबलें शान्ति दे मखु । अपो यल धाय्वं शोक व ताप जक
जुइका च्वने माली । संसारे छुं नं नित्य मखु । स्थायीगु छुं
मदु । छं होश तथा मन वःलाका थःगु मागु ज्या याना यंकि
अले जकं छंगु जीवन ताले लाइ ।

थुलि खँ बुद्धयापाखें न्यने धुंका घुरे जुया बिचाः
यात- धात्थें नं जिमि अबु सी धुंकल, आः खोया च्वनां छुं
अर्थ मदु । यक्को मायां क्यंगुलि शोक व दुःख जुल । जित
थथे धका सुनानं थुइका मब्यु । थुइका व्यूसां नुगले दुहाँ मवं ।
थौं भगवान् बुद्धं कृपातसें जिथाय् थ्यंक बिज्याना खँ थुइका
बिज्यात । कन्नलि जि वें जुया फुइ त्यंगु । भो भगवान्
छलपोलया खँ थुल । जि थनिनिसें सी धुंकुम्ह अबु नाप
लाय्गु इच्छा याय् मखुत । वरू अबुया गुण लुमंका भिगु ज्या
याना यंके ।

भगवान् बुद्ध विहारे लिहाँ बिज्यात । भिक्षुपिनि
पुचले खँ जुल- तथागत धात्थें ऋद्धि दुम्ह खः । अबु सिना वें